

ZAMONAVIY DIZAYN TENDENSIYALARI

Akramov Kozimjon Ibragimjon o'g'li

Email: akramovkozimjon@gmail.com

ANNOTATSIYA

Sinfiy jamiyat vujudga kelishi bilan ijtimoiy taraqqiyotda katta o'zgarishlar sodir bo'ldi, aqliy mehnat jismoniy mehnatdan ajralib chiqqan boshladi. Bu esa fan va Dizayn rivojida muhim ahamiyat kasb etdi. Dizayn turlariga rangtasvir, arxitektura, grafika, haykaltaroshlik kiradi. Soha bo'yicha bo'lg'usi dizayner pedagoglarni tayyorlash muammosi ham hozirgi kunda juda katta ijtimoiy muhokamali ahamiyatga egadir. Dizaynerlarning milliy tarixga murojati natijasida yangi yangi mavzular, eng avvalo milliy tarix bilan bog'liq voqealar ko'pchilik dizaynerlarni o'ziga jalb etdi. Zamonaviy dizaynning barcha yo'nalish va falsafiy qarashlarini tub mohiyatini anglamoq lozimdir. Rivojlangan mamlakatlarda maxsus rang institutlari va ilmiy laboratoriyalar bu borada samarali faoliyat ko'rsatib kelishmoqda. Dizayn insonni bevosita aks ettirmasada, biror narsaga inson munosabatini faol ifodalaydi. Dizayn yo'nalishidagi maktablarda bo'lajak mutaxassislarining loyiha ishlab chiqish asosida ta'lim berishni tashkil etish. Bundan tashqari, bu sohada ilmiy asoslangan usul, yo'llar, o'qitishning metodik tashkil etish shakllari ilmiy asoslanmagan, ishlab chiqilgan metodikalar ham yetarli emas. Bu vazifalarni maqsadga muvofiq maxsus o'rganishda uning mohiyatini tashkil etuvchi takomillashgan metodlarni tanlab, ishlab chiqish lozim.

Kalit so'zlar: Dizayn tarixi. Onglangalik darjasi. O'ziga xos xususiyatini. Ideologiyasi. Taraqqiyot qonunlari. Ijtimoiy ehtiyojlarni. Dizayn turlari. Maxsus rang institutlari. Ichki dunyosini anglash. Ruhiy olami. Zamonaviy dizayn. O'zbek zamonaviy dizaynelari. Dizayner – pedagog. Dizayn yo'nalishidagi maktablar.

Dizayn juda qadim zamonlarda, mehnat va tasavvurnig onglangalik darjasi jarayonining taraqqiyoti natijasida paydo bo'ldi. Mehnat jarayonida inson tafakkuri kamol topdi, go'zallik hissi ortdi, voqelikdagi go'zallik qulaylik va foydalilik tushunchalari kengaydi. Sinfiy jamiyat vujudga kelishi bilan esa ijtimoiy taraqqiyotda katta o'zgarishlar sodir bo'ldi, aqliy mehnat jismoniy mehnatdan ajralib chiqqan boshladi. Bu esa fan va Dizayn rivojida muhim ahamiyat kasb etdi. Professional Dizayn va Dizaynerlar shu davrda paydo bo'ldi. Dizayn esa o'zining o'ziga xos xususiyatini, sinfiyligini namoyon etib, hukmron sinfning ideologiyasini targ'ib etuvchi kuchli g'oyaviy qurolga aylandi. Lekin shunga qaramay, omma orasidan yetishib chiqqan iste'dodli ijodkorlar mehnatkash xalq ommasining orzu-istaklarini, ularning go'zallik va oliyjanoblik va insonparvarlik haqidagi tushunchalarini ifoda etuvchi inshootlar yaratdilar. Xalqning turmushi, hulq va odatlari, yutuq va mag'lubiyatlari ularning

inshoatlarida o`z ifodasini topdi. Xar bir davrda mavjud bo`lgan ana shunday dizayn hayot go`zalliklarini tasvirlab, odamlarda yuksak hislat va fazilatlarni kamol topdi, ularni tenglik ozodlik birodarlik yorqin kelajakka intilishga da'vat etdi. Haqiqatdan ham insoniyat yaratib qoldirgan madaniy qadriyatlar oddiy boyliklar bo`lib qolmay, balki o`zida inson aql-zakovati, hayot to`g`risidagi fikr-o`ylarini aks ettiruvchi ko`zgu hamdir, Jaxon Dizayni tarixini o`rgatish, uning taraqqiyot qonunlarini tushunish, nodir yodgorliklar bilan tanishish, o`tmish odamlarning his tuyg`u, hayotiy tajribalarini o`rganish g`oyaviy-estetik qarashlarning shakllanishini bilish demakdir. Bu so`zsiz, kishilarda hayotiy tajribalarning boyishiga, hayotga yanada keng va atroflicha yondoshishga yordam beradi.

Dizayn turlariga rangtasvir, arxitektura, grafika, haykaltaroshlik kiradi. O`zbekiston Respublikasining istiqloлга erishishi, xalqimizning tarixiy qadriyatlari, ma`naviy merosi xalqona dizayn an`analarini qayta tiklashga va ularni zamonaviy dizayn texnologiyalar asosida rivojlantirishga katta yo`l ochib berdi. Ayniqsa, asriy an`analarga ega bo`lgan. Dizayn turlariga yoshlarni jalb etish katta tarbiyaviy ahamiyatga egaligi bilan diqqatga sazovordir. Shu jihatdan ham yosh avlodni har tomonlama kamol toptirishda jamiyatimiz dizaynning barcha turlari oldiga yangi vazifalar yukladi. Zero boshqa sohalar bilan hamohang tarzda ilm va san`at sohalarida ham tub o`zgarishlar davri kechmoqda. Bu o`zgarishlar yosh avlodda nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki ularni amaliyotda qo`llay olish ko`nikmalarini shakllantirish va takomillashtirishni ham taqozo etadi. Tomashabinni ijtimoiy-madaniy, ma`naviy-ma`rifiy ahamiyatga molik bo`lgan bu tadbirni amalga oshirishga ko`p yillar davomida milliy boylik bo`lib kelgan xalqimizning madaniy va maishiy hayotga keng tatbiq etilgan go`zal xunarlaridan biri dizayn san`atining mohiyatini tushuntirish va u soha bo`yicha bo`lg`usi dizayner pedagoglarni tayyorlash muammosi ham hozirgi kunda juda katta ijtimoiy muhokamali ahamiyatga egadir.

Mustaqillik yillari dizaynining mavzusi kengaydi. Dizaynerlarning milliy tarixga murojati natijasida yangi yangi mavzular, eng avvalo milliy tarix bilan bog`liq voqealar ko`pchilik dizaynerlarni o`ziga jalb etdi. Mustaqillik yillarida milliy mavzu va tarixga e`tiborning ortishi tarixiy janr rivoji katta turtki berdi. Falsafa va tabiatning, insonlar ongi va borliqning o`zgaruvchanligini bir vaqtni o`zida g`oyaviy ifodalab beruvchi yangi dizayn yo`nalishlari rivojlana boshladi.

Respublikamizning kelajakda buyuk mamlakatga aylanishi, jahonning rivojlangan davlatlari qatoriga qo`shilishida xalqimiz madaniyati, ma`rifati, san`ati va manaviyatining ro`li beqiyosdir. Xalqimiz ma`naviyat va madaniyatini boyitishda dizayn san`atning ham o`z o`rni bor. Hozirgi davrda har sohada bo`lgani kabi dizayn san`atda ham katta o`zgarishlar bo`lmoqda. Bo`lajak dizaynerlar turli badiiy materiallarning xususiyatlari va ulardan foydalanish yo`llarini mukammal egallashlari kerak. Dizayn san`at nomoyondalarini o`z g`oyalari bilan inshoat va binolarda ifoda

etish ko`nikmalariga ega bo`lish bilan birga, bu sohadagi bilimlarini keyingi yosh avlodga ham yetkaza olishi zarur. Shuning uchun zamonaviy dizaynning barcha yo`nalish va falsafiy qarashlarini tub mohiyatini anglamoq lozimdir.

Dizayn bilan ijtimoiy hayotni bog`lab turadigan juda ko`p vositachi xalqlar mavjud. Har qanday badiiy hodisa - muayyan asar, uslubiy yo`nalish bo`lsin, ular vujudga kelishi va rivojlanishida diniy, axloqiy amallarning ta`sir kuchi darajasi bilan belgilanadilar, baholanadilar, o`lchanadilar. Dizayn taraqqiyotining nisbiy mustaqilligi shu bilan izohlanadiki, jamiyat badiiy ravnaqining darajasi hamma vaqt ham uning iqtisodiy taraqqiyoti darajasiga mos kelavermaydi. Dizaynning taraqqiyoti yoki tanazzuli, uning u yoki bu turi, ko`rinishining yorqin ifoda topishi aniq ijtimoiy munosabatlar tabiatiga, muayyan guruhviy kuchlar nisbatiga, mafkuraviy hayot xususiyatlariga, jamiyatda shaxs egallab turgan maqomiga, albatta, bog`liqdir. Dizaynning jamiyat hayotida nisbiy mustaqil amal qilishi vorisiylik qonuniyatining namoyon bo`lishi bilan ham bog`liq. Vorisiylik faqat dizaynga xos bo`lgan hodisa emas. U ijtimoiy ongning hamma shakllariga taalluqlidir. Vorisiylik jamiyat moddiy asosi bilan bog`liq bo`lgan siyosiy va huquqiy ong sohalorida ko`proq namoyon bo`ladi. Har bir narsa va xodisa tasvir etilar ekan, uni xuddi aslidagidek qilib aks ettirish mumkin emas. Buni ko`pchilik dizayn nazariyotchilari va dizaynerlar, amaliyotchilar doimo ta`kidlab keladilar. Zero, tabiatni, voqelikni tasvirlash undan olingan tasuvurning qay darajadiligiga bog`liq muhimi jarayon yoki voqeylik ko`rinishi realligi tasavvurini obrazli tarzda ifoda etsa ishonarli bo`lsa shuning o`zi kifoya, o`zbek zamonaviy dizaynelari ichida ham rangga, muxitga, ijodining g`oyasiga juda e`tiborli munosabatta bo`ladigan, uning go`zal uyg`unligini ifodalab bera oladiganlari ko`pdir. Oybek Kasimov, Otabek Muhammedjanov, Nilufar Mannopova va "M – design group" rahbari Murodjon Toshtemirov shular jumlasidandir. Shunday qilib, dizayn nafaqat insonning o`zini, balki uning idrok etishi mumkin bo`lgan barcha narsalarni, voqea - hodisalarni aks ettirib, hissiy tuyg`u keltirib chiqaradi. Dizayn insonni bevosita aks ettirmasada, biror narsaga inson munosabatini faol ifodalaydi, biror narsani inson mezoni bilan baholaydi. Baholashda esa hamisha inson mohiyatini anglashga qaratilgan bilish holati mavjuddir. Dizayn narsalarda, tabiat hodisalarida inson uchun ahamiyatli bo`lgan ma`noni izlaydi, qidirib topadi va ishga soladi. Dizayn voqelikning har qanday hodisasida ijtimoiy ma`no paydo qiladi. Uning ma`nosi va g`oyasini anglash, taxlil qilish nafaqat hozirgi vaqt balki kelajjakkam ham o`z ta`sirini namoyon qiladi.

So`nggi 29 yilda mamlakatimiz ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va ma`naviy hayotida, ayniqsa, ta`lim sohasida tub o`zgarishlar amalga oshirildi. Istiqloлга erishgan Jonajon yurtimiz prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning tashabbusi bilan cheksiz o`zgarishlarga yuz tutmoqda. Bunday yangilanish O`zbekiston Respublikasining "Ta'lim to`g`risida"gi qonuni va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" asosida amalga

oshirilmoqda. Ayni vaqtda o'zining keng tadbiqini kutayotgan, fanning boshqa sohalari bilan aloqadorlikda ishlab chiqilgan yangi konsepsiya va nazariyalar rivojlantirilmoqda. Bunday oliy maqsadni amalga oshirishda oliy ta'limda kasbiy ta'lim yo'nalishidagi mutaxassislik fanlaridan olingan bilimlarning o'rni beqiyosdir. Chunki mutaxassislik fanlaridan olingan bilimlarning asosiy vazifasi - bo'lajak malakali mutaxassislarni muayyan mutaxassislik sohasida amaliy faoliyat ko'rsatishiga tayyorlashdan iborat. Shuni alohida ta'kidlash joizki, kasbiy ta'lim tizimi uchun malakali kadrlar tayyorlash borasida respublikamizda katta amaliy ishlar qilinmoqda. Xususan, tegishli oliy ta'lim muassasalarida davlat ta'lim standartlariga mos yuqori malakali dizayner - pedagoglarni tayyorlash bo'yicha ta'limi yo'nalishlarining tashkil etilishi va ularni tayyorlashdagi o'quv-tarbiya jarayonida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalardan foydalanilishi bunga misol bo'la oladi. Dizayn yo'nalishidagi maktablarida bo'lajak mutaxassislarning loyiha ishlab chiqish asosida ta'lim berishni tashkil etish. Bundan tashqari, bu sohada ilmiy asoslangan usul, yo'llar, o'qtirishning metodik tashkil etish shakllari ilmiy asoslanmagan, ishlab chiqilgan metodikalar ham yetarli emas. Bu vazifalarni maqsadga muvofiq maxsus o'rganishda uning mohiyatini tashkil etuvchi takomillashgan metodlarni tanlab, ishlab chiqish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Raimjonovna, N. N. (2022). URBAN AND URBAN PLANNING AS AN OBJECT OF PHILOSOPHICAL AND AESTHETIC RESEARCH. *INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2022*, 1(9), 65-69.
2. Ibragimjon o'g'li, A. K. (2022). URBANIZATION AS A MAIN OBJECT OF PHILOSOPHICAL AND AESTHETIC RESEARCH. *INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2022*, 1(9), 70-75.
3. Касимов, О. С. (2021). СОВРЕМЕННЫЙ ИНТЕРЬЕР. *Интернаука*, 20(196 часть 1), 88.
4. Azizbek, H. (2022). The Main Artistic Principles of The Project Proposal of The Ecological Mosque. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF THEORETICAL & APPLIED SCIENCES*, 3(6), 45-51.
5. Акрамов, К. (2022). Afrosiab, Panjkent monuments interior solutions. *Общество и инновации*, 3(6/S), 62-66.
6. Арифжанов, А. М., Фатхуллаев, А. М., Самиев, Л. Н., & Хотамкулов, Б. (2015). Русловые процессы в оросительных каналах. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук, (5-2), 207-209.
7. Ozodovich, H. A., & Maribovich, Q. I. (2022). Improving the Design of Youth Innovative-Creative and Development Scientific Centers. *Eurasian Scientific Herald*, 7, 72-76.

8. Mahmudov, O. Z. O., & Kasimov, I. M. (2021). THE STUDY OF THE GEOECOLOGICAL PROBLEMS OF A BIG CITY. *Academic research in educational sciences*, 2(4), 271-275.
9. Dedakhanov, B., & Kasimov, I. (2022). ANCIENT ARCHITECTURE OF THE FERGHANA VALLEY FEATURES OF FORMATION AND DEVELOPMENT (ON THE EXAMPLE OF CIVIL ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING). *Science and innovation*, 1(C6), 278-284.
10. Раззаков, С. Ж., Холбоев, З. Х., & Косимов, И. М. (2020). Определение динамических характеристик модели зданий, возведенных из малопрочных материалов.
11. Арифжанов, А. М., Фатхуллаев, А. М., Самиев, Л. Н., & Косимов, И. (2015). Установившееся неравномерное движение взвесенесущего потока в верхнем бьефе гидроузла. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*, (5-2), 204-207.
12. Maribovich, Q. I. (2022). Scientific Proposals for Architectural Improvement of Engineering Centers. *Nexus: Journal of Advances Studies of Engineering Science*, 1(6), 59-63.
13. Хасанов, А. Н., Аббасова, Р. К., & Маърибович, Қ. И. (2022). КАСБ ҲУНАР МАЖМУАЛАРИНИНГ ПАЙДО БЎЛИШ ТАРИХИ (ФАРҒОНА ВОДИЙСИ МИСОЛИДА). *Journal of new century innovations*, 19(1), 198-204.
14. Rahimova, G., Dedaxanov, B., Adilov, Z., & Qosimov, I. (2022). USE OF INNOVATIVE METHODS IN DEVELOPING PROFESSIONAL SKILLS OF STUDENTS. *Journal of new century innovations*, 19(2), 161-168.
15. Дедеханов, Б., Қосимов, И. М., Адиллов, З. Р., & Раҳимова, Г. Э. (2022). ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ҚАДИМГИ АРХИТЕКТУРАСИНИ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖИДА ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИНИНГ РОЛИ. *Journal of new century innovations*, 19(2), 176-185.
16. Адиллов, З. Р., Қосимов, И. М., Дедеханов, Б., & Раҳимова, Г. Э. (2022). НАМАНҒАН ВИЛОЯТИДАГИ ХЎЖА АМИН МАҚБАРАСИ. *Journal of new century innovations*, 19(2), 152-160.
17. Қосимов, И. М., Дедеханов, Б., Адиллов, З. Р., & Раҳимова, Г. Э. (2022). ЎЗБЕКИСТОНДА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН АРХИТЕКТУРАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *Journal of new century innovations*, 19(2), 169-175.
18. Ozodovich, H. A., & Maribovich, Q. I. IMPROVING THE DESIGN OF YOUTH INNOVATIVE-CREATIVE AND DEVELOPMENT SCIENTIFIC CENTERS.
19. Zokirjon o'g'li, M. O., & Kasimov, I. M. (2021). MODELING OF BUILDINGS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2(05), 772-781.

20. Zokirjon o'g'li, M. O., & Kasimov, I. M. (2021). MODELING OF BUILDINGS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2(05), 772-781.
21. Ravshanovich, A. Z. (2021). Issues Of Improving Tourism Opportunities In Namangan Region. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, 26(2), 40-44.
22. Adilov, Z. (2021, June). ISSUES OF IMPROVING TOURIST OPPORTUNITIES IN NAMANGAN REGION. In *Конференции*.
23. Адиллов, З. Р., & Болгабоев, Д. (2021). РЕСТАВРАЦИЯ И СОХРАНЕНИЕ СУЩЕСТВУЮЩИХ ИСТОРИЧЕСКО-АРХИТЕКТУРНЫХ ПАМЯТНИКОВ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ-ОСНОВА РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА. *Вестник Науки и Творчества*, (11 (71)), 38-44.
24. Ravshanovich, A. Z. (2021). Namangan Historical Architectural Monuments. *Design Engineering*, 6940-6945.
25. Адиллов, З. Р., & Рахмонбердиев, С. (2021). НАМАНГАН ВИЛОЯТИНИНГ ТУРИЗМ ИМКОНИАТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ. *Вестник Науки и Творчества*, (11 (71)), 34-37.
26. Адиллов, З. Р. (2021). ЗАЩИТА КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ СОКРОВИЩА НАШЕГО НАРОДА-ОСНОВА НАШИХ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ. In *НАУКА И ПРОСВЕЩЕНИЕ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ИННОВАЦИИ* (pp. 249-252).
27. Адиллов, З. Р. (2022). ЁШЛАРГА МАДАНИЙ МЕРОС ҲАЗИНАСИНИ ТАРҒИБ ҚИЛИШ МАСАЛАЛАРИ. *ИЖТИМОИЙ ФАНЛАРДА ИННОВАЦИЯ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ*, 2(4), 124-130.
28. Adilov, Z. R. (2022). Peculiarities of Construction Drawings. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 2(4), 227-230.
29. Адиллов, З. Р. (2022). НАМАНГАН ВИЛОЯТИ МАДАНИЙ МЕРОС ҲАЗИНАСИНИ АСРАШ МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРИМИЗНИНГ АСОСИДИР. *ТА'ЛИМ ВА РИВОЖЛАНИШ ТАҲЛИЛИ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ*, 69-73.
30. Адиллов, З. Р. (2022). URBAN PLANNING OF THE CITIES OF NAMANGAN REGION. *Science and Innovation*, 1(6), 259-264.
31. Adilov, Z. (2021, August). ISSUES OF IMPROVING TOURIST OPPORTUNITIES IN NAMANGAN REGION: <https://doi.org/10.47100/conferences.v1i1.1224>. In *RESEARCH SUPPORT CENTER CONFERENCES* (No. 18.05).
32. Adilov, Z. (2022). НАМАНГАН ВИЛОЯТИ ШАҲАРЛАРИНИНГ ШАҲАРСОЗЛИГИ. *Science and innovation*, 1(С6), 259-264.

33. Sharifjanovna, Q. M. (2022). METHODS OF USING FINE ARTS IN THE PROCESS OF DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE ARCHITECTS. INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876, 16(5), 49-51.
34. Kahharov, A. A., & qizi Rahimova, G. E. (2021). Intensive Methods of Developing Students' Graphic Competencies in the Training of Competitive Personnel. European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630), 7, 38-44.
35. қизи Рахимова, Г. Э., Холмирзаев, А., & Турсунбоева, М. (2022, May). РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ТЕКУЩИХ ПРОГРАММ ПРОДВИЖЕНИЯ (PIRLS, PISA, TIMSS, TALIS) РЕФОРМЫ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ. In International Conference on Research Identity, Value and Ethics (pp. 242-244).
36. Ахмедов, Р. М., Дадаханов, Б., & Ахмедов, Ф. Р. (2016). Методы прогнозирования объемов финансирования ремонта и строительства автомобильных дорог. *Инновационная наука*, (6-1), 38-40.
37. Дадаханов, Б. (2017). Особенности конструктивно-технологических решений гражданских конструкций энергоэффективных зданий. *Символ науки*, (12), 22-25.
38. Дадаханов, Б. (2017). Особенности физико-механических свойств теплоизоляционных материалов для крыш. *Символ науки*, 2(3), 53-55.
39. Дадаханов, Б., & Ахмедов, Ф. Р. Доц. каф.«Производство строител. материалов, изделий и конструкций» Наманганский инженерно-педагогический институт. *Свидетельство о регистрации СМИ–ПИ № ФС77-61597*, 38.
40. Buzrukov, Z., Yakubjanov, I., & Umataliev, M. (2021). Features of the joint work of structures and pile foundations on loess foundations. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 264, p. 02048). EDP Sciences.
41. Хамидов, О. У. У., Якубджаиов, И. И., & Хайдаров, А. А. (2018). УЧРЕЖДЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ: ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ СТРУКТУРА И РАСПОЛОЖЕНИЕ. *Science Time*, (6 (54)), 11-14.
42. Якубджанов И. ҚАДИМИЙ КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ УСУЛЛАРИ ОРҚАЛИ ЭКОЛОГИК МУАММОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШ //Journal of new century innovations. – 2022. – Т. 19. – №. 6. – С. 328-336.
43. Khasanov, A. (2020). Organizing Eco Tourism Along With Uzbek National Automagistrale Way. *Solid State Technology*, 63(6), 12674-12678.
44. Ozodovich, X. A., & Azim o'g'li, N. A. (2021). Formation of the “Obod Mahalla” System in the Villages of Uzbekistan and Serving the Population. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 1(5), 325-329.

45. Khasanov, A. (2016). About several infrastructure constructions of the Great Silk Road. *Int'l J Innov Sci Eng Technol*, 3(6), 295-299.
46. TACI, A. K. About Several Infrastructure Constructions Of The Great Silk Road.
47. Inogamov, B. I., & Khasanov, A. O. (2021). Taking Into Account Socio-Functional Factors in the Design of Housing. *Design Engineering*, 2587-2589.
48. Adilovna, Q. S., & Ozodovich, X. A. (2021). REQUIREMENTS FOR THE PREPARATION OF INTERIORS IN SECONDARY SCHOOLS. *Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL)*, 2(11), 74-77.
49. Ozadovich, K. A., & Ismailovich, I. B. (2021). Issues of Organization of Service Sets on the Uzbek National Highway A-380. *Design Engineering*, 2582-2586.
50. Ozodovich, X. A., Iqramovich, A. R., & Shaxnazarovich, R. L. (2021). Location of auxiliary rooms inside the living rooms in Bukhara traditional residential areas. *Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning*, 2(11), 1-5.
51. Khasanov, A. O., & Allayarov, K. O. (2021). Residential Yurts Of The Ancient Nomads Of Central Asia And The Use Of Yurts In Tourism. *The American Journal of Engineering and Technology*, 3(01), 58-64.
52. Matjanov, O. K., Xasanov, A. A., & Boltabayev, P. L. Y. (2022, August). ILMIY TADQIQOT VA INNOVATSION MARKAZLARNI LOYIHALASH VA QURISHNING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATLI TALABLARI VA QONUNIYATLARINI SHAKLLANTIRISH. In *INTERNATIONAL CONFERENCES* (Vol. 1, No. 7, pp. 36-39).
53. Matjanov, O. K., Xasanov, A. A., & Boltabayev, P. L. Y. (2022). ILMIY TADQIQOT VA INNOVATSION MARKAZLAR ARXITEKTURASINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH AN'ANALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(5-2), 214-217.
54. Xasanov, A. A., Ro'zmetov, Q. S., Duschanov, S. S., & Duschanov, R. D. O. G. L. (2022). YUSUF HAMADONIY ZIYORATGOHIDA ZIYORAT VA DAVOLANUVCHILAR UCHUN KICHIK EKOTURISTIK MEHMONXONALARNING ORNI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(5-2), 674-679.
55. Khasanov, A. CONTEMPORARY DESTINATIONS SERVICE AND CREATING A SYSTEM OF HISTORICAL CARAVAN ROUTES.
56. Ozodovich, H. A., Maribovich, Q. I., & Zarina, B. (2023). KASBGA YO'NALTIRISH MARKAZINI INNOVATSION LOYIHASI TAKLIFI "KIDZANIA JOB WORLD IN TASHKENT". *PEDAGOG*, 1(5), 120-129.